

Jakub JURA
Politechnika Częstochowska

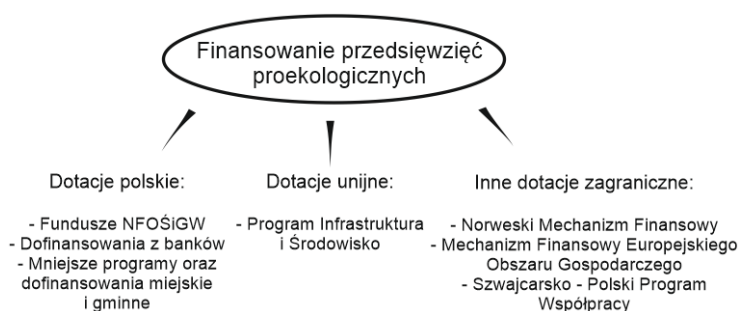
ZASADY FINANSOWANIA PRZEDSIĘWZIĘĆ PROEKOLOGICZNYCH

W artykule omówiono rodzaje dofinansowań, jakie mogą uzyskać osoby fizyczne, przedsiębiorstwa i organizacje publiczne na zainwestowanie w proekologiczne technologie. Dofinansowania obejmują głównie założenie systemów opartych na odnawialnych źródłach energii, poprawę parametrów energetycznych budynków. Przedstawiono finansowanie ze środków krajowych, Unii Europejskiej, jak też innych źródeł zagranicznych.

Słowa kluczowe: budownictwo energooszczędne, dofinansowania inwestycji

WPROWADZENIE

Rosnąca świadomość ekologiczna społeczeństwa oraz popularność energii ze źródeł odnawialnych powodują wzrost zainteresowania dofinansowaniami inwestycji proekologicznych. Wynika to głównie z inicjatyw i działań rządowych opartych na podstawie wymagań Unii Europejskiej. Największym problemem dla osób i przedsiębiorstw chcących korzystać z „zielonej energii” jest koszt zakupu i montażu potrzebnych do tego urządzeń i systemów. W związku z tym dla zachęcenia osób do inwestycji w systemy proekologiczne powstało wiele programów dofinansowujących takie rozwiązania. Są to fundusze krajowe, unijne, jak również inne dotacje zagraniczne.

Rys. 1. Rodzaje dofinansowań do inwestycji proekologicznych [opracowanie własne]

1. DOFINANSOWANIA Z POLSKICH FUNDUSZY

1.1. Dotacje z NFOŚiGW

Największym budżetem na dofinansowanie projektów ekologicznych z krajowych oraz unijnych pieniędzy dysponuje Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW). Misją NFOŚiGW jest, poprzez finansowanie, efektywne wspieranie działań na rzecz środowiska naturalnego, zmierzających do poprawy jego stanu. Fundusz ten finansuje zarówno przedsięwzięcia duże, realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorstwa, jak i mniejsze, realizowane przez osoby fizyczne.

Dotacje uzyskać można z kilkunastu programów. Finansowanie dla osób fizycznych możliwe jest w dwóch obszarach, tj. obszar poprawy efektywności energetycznej oraz wspierania rozproszonych, odnawialnych źródeł energii. Celem programu noszącego nazwę LEMUR jest zmniejszenie zużycia energii, a w konsekwencji ograniczenie lub uniknięcie emisji CO₂ w związku z projektowaniem i budową nowych energooszczędnych budynków użyteczności publicznej oraz zamieszkania zbiorowego. Korzystać z niego mogą głównie podmioty sektora publicznego oraz osoby prawne i organizacje pozarządowe. W programie tym w zależności od klasy energooszczędności zaprojektowanego budynku można otrzymać dofinansowanie od 20 do 60% kosztów projektu. Uzyskać można także niskooprocentowaną i długoterminową pożyczkę na budowę budynku energooszczędnego w wysokości do 1200 zł za m² w zależności od jego klasy energetycznej. W ramach tego programu uzyskać mogą dopłaty również osoby fizyczne, wnoszące obiekty energooszczędne i pasywne o zmniejszonej emisji CO₂. Dopłata może zostać przyznana zarówno na budowę, jak i zakup nowego budynku lub lokalu mieszkalnego. Wysokość dofinansowania wynosi 30÷50 tys. zł dla budynków jednorodzinnych oraz 11÷16 tys. zł dla lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym w zależności od klasy energetycznej budynku.

Drugim programem proekologicznym jest BOCIAN. Jego celem jest uniknięcie lub ograniczenie emisji CO₂ dzięki wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii. W ramach tego programu uzyskać można dofinansowanie na budowę, rozbudowę lub przebudowę instalacji odnawialnych źródeł energii (OZE). W ramach tych działań mogą być dofinansowane inwestycje na budowę elektrowni wiatrowych, systemy fotowoltaiczne, systemy pozyskujące energię z wód geotermalnych, elektrownie wodne, kolektory słoneczne, biogazownie i systemy wytwarzające energię z biomasy. Z programu można uzyskać dofinansowanie do 85% kosztów maksymalnie (4 mln zł) na okres do 15 lat. Program ten pozwala także na dofinansowanie przez banki programu Prosument wspierającego montaż i produkcję energii elektrycznej lub ciepła i energii elektrycznej ze źródeł ciepła opalanych biomasą, pomp ciepła, kolektorów, fotowoltaiki i małych elektrowni wiatrowych. W tym programie uzyskać można pożyczkę w wysokości do 100% kosztów oraz dotację do 40%. Dodatkowo udzielana pożyczka ma oprocentowanie wynoszące tylko 1% w skali roku, a okres spłaty do 15 lat. Na podobnych warunkach uzyskać można również pożyczkę i dofinansowanie z Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Go-

spodarki Wodnej [1]. Wsparcie finansowe uzyskać można za pośrednictwem banków wspierających rozwiązania proekologiczne współpracujących z NFOŚiGW, tj. Bank Ochrony Środowiska, Bank Polskiej Spółdzielczości, SGB-Bank, Krakowski Bank Spółdzielczy, Warszawski Bank Spółdzielczy i Credit Agricole. Informacje oraz warunki przyznawania dofinansowań znaleźć można na stronie internetowej NFOŚiGW oraz w przewodnikach po programach.

1.2. Inne dofinansowania i kredyty ekologiczne

Różnego rodzaju pożyczki i dofinansowania działań proekologicznych można otrzymać również w bankach wspierających ekologię. W Polsce tego typu działania wspiera głównie Bank Ochrony Środowiska, który współpracuje z Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Programy i wnioski dofinansowań różnią się w zależności od województwa. Bank dofinansowuje przedsięwzięcia ekologiczne, takie jak: docieplenie budynków, oświetlenie energooszczędne, zagospodarowanie odpadów, modernizacja źródeł ciepła, przydomowe oczyszczanie ścieków, produkcja biomasy, usuwanie azbestu. BOŚ posiada kilka różnych wariantów dofinansowań, które pozwalają uzyskać kredyt na sfinansowanie do 100% kosztów zakupu i montażu kolektorów słonecznych, pomp ciepła, rekuperatorów oraz systemów dociepleń budynków na okres nawet 10 lat [2].

Jednym z programów proekologicznych jest Program Ograniczenia Niskiej Emisji Spalin, którego celem jest ograniczenie emisji substancji szkodliwych do atmosfery, poprzez usuwanie istniejących, nieefektywnych źródeł ciepła. W oparciu o Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w programie mogą wziąć udział mieszkańcy decydujący się na wymianę starego systemu ogrzewania na urządzenie ekologiczne. Z programu tego może być finansowany zakup i montaż kolektorów słonecznych lub pomp ciepła. W takich gminach po zakupie urządzenia objętego dofinansowaniem należy złożyć wniosek o przyznanie dotacji wraz z dokumentami potwierdzającymi poniesione koszty oraz certyfikat urządzenia ekologicznego [3].

Uzyskać dofinansowanie można również z Funduszu Termomodernizacji i Remontów, którego celem jest pomoc finansowa dla Inwestorów realizujących przedsięwzięcia termomodernizacyjne, remontowe oraz remonty budynków mieszkalnych jednorodzinnych. W ramach tego funduszu uzyskać można premię termomodernizacyjną, premię remontową oraz kompensacyjną. Stanowią one źródło spłaty części zaciągniętego kredytu na realizację przedsięwzięcia lub remontu. O premię termomodernizacyjną mogą się ubiegać właściciele lub zarządcy budynków mieszkalnych, zbiorowego zamieszkania oraz użyteczności publicznej. Z premii mogą korzystać wszyscy Inwestorzy, bez względu na status prawny. Premia termomodernizacyjna przysługuje przedsięwzięciom zmniejszającym zużycie energii na potrzeby ogrzewania i podgrzewania wody użytkowej w budynkach, zmniejszającym koszty pozyskania ciepła, zamieniającym całkowitą lub częściową zamiana źródeł energii na źródła odnawialne oraz zastosowanie kogeneracji. Warunkiem ubiegania

się o dofinansowanie jest przedstawienie audytu energetycznego i jego pozytywna weryfikacja.

Premia wynosi 20% wykorzystanego kredytu, nie więcej jednak niż 16% kosztów poniesionych na realizację przedsięwzięcia i dwukrotność przewidywanych rocznych oszczędności kosztów energii, ustalonych na podstawie audytu energetycznego. O premię remontową mogą się ubiegać właściciele lub zarządcy budynków wielorodzinnych, których użytkowanie rozpoczęto przed dniem 14 sierpnia 1961 r. Premia przysługuje jedynie osobom fizycznym, wspólnotom mieszkaniowym, spółdzielniom mieszkaniowym oraz towarzystwom budownictwa społecznego na realizację prac termomodernizacyjnych budynków wielorodzinnych, takie jak: remont budynków, wymiana okien itp. Warunkiem kwalifikacji przedsięwzięcia jest przedstawienie audytu remontowego i jego pozytywna weryfikacja. Premia remontowa wynosi 20% kwoty kredytu wykorzystanego na realizację przedsięwzięcia remontowego, jednak nie więcej niż 15% poniesionych kosztów przedsięwzięcia.

Dopłaty uzyskać można również w niektórych Urzędach Miasta lub Gminy. Są to głównie dopłaty pozwalające na wymianę starych systemów ogrzewania na ekologiczne oraz montaż instalacji kolektorów słonecznych i pomp ciepła. Skorzystać z takich dopłat mogą głównie osoby fizyczne, wspólnoty mieszkaniowe oraz osoby prawne, niedziałające w celu osiągnięcia zysku. Wysokość dofinansowania jest zależna od Urzędu i wynosi przeważnie nie więcej niż połowa kosztów urządzenia [4].

2. DOFINANSOWANIA Z FUNDUSZY EUROPEJSKICH I ZAGRANICZNYCH

W ramach funduszy europejskich dostępnych jest kilka możliwości finansowania przedsięwzięć ekologicznych. Jednym z nich jest Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko realizowany w latach 2014-2020 r. Program obejmuje takie obszary, jak: gospodarka niskoemisyjna, ochrona środowiska, przeciwdziałanie i adaptacja do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne oraz ochrona zdrowia i dziedzictwo kulturowe. Jego głównym celem jest wsparcie gospodarki korzystającej efektywnie z zasobów oraz przyjaznej środowisku. W ramach określonych programów będą możliwe do uzyskania dotacje na takie przedsięwzięcia, jak wytwarzanie energii z odnawialnych źródeł energii, promowanie strategii niskoemisyjnych, rozwój infrastruktury środowiskowej i poprawa jakości środowiska miejskiego. O dofinansowanie starać się mogą przedsiębiorstwa, administracja publiczna, służby publiczne, instytucje ochrony zdrowia oraz instytucje nauki i edukacji. W ramach programu do rozdysponowania w sumie z trzech źródeł finansowania jest ponad 32 mld euro. Rodzaj finansowania zależy od rodzaju podmiotu korzystającego ze wsparcia oraz projektu. Głównie są to dofinansowania kosztów kwalifikowanych i określone są w katalogu programu. Część projektów finansowanych wymaga również wkładu własnego osoby ubiegającej się o dofinansowanie. Wsparcie można uzyskać też w formie refundacji i w tym przypadku

dotacja stanowi zwrot całości lub części poniesionych wydatków lub zaliczki, która jest wypłacana na poczet planowanych wydatków [5].

3. DOFINANSOWANIA Z INNYCH FUNDUSZY ZAGRANICZNYCH

Fundusze uzyskiwane w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego są bezzwrotną pomocą przyznaną przez Norwegię, Islandię i Liechtenstein nowym członkom Unii Europejskiej. Związane są one z przystąpieniem Polski do Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Dzięki tej pomocy państwa darczyńcy mogą korzystać z dostępu do rynku wewnętrznego Unii Europejskiej. Celem tych funduszy jest zmniejszanie różnic ekonomicznych i społecznych w Europejskim Obszarze Gospodarczym oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami. Dzięki tej współpracy do 30 kwietnia 2016 kraje otrzymują 1,798 mld euro, w tym Polska 578,1 mln euro. Fundusze przyznawane są w różnych obszarach a wnioskodawcami mogą być osoby prywatne, podmioty publiczne oraz organizacje pozarządowe i uzyskać dofinansowania w kilkunastu obszarach. Jednym z głównych celów programu jest ochrona środowiska, na którą przeznaczono 110 mln euro, z czego 75 mln euro przeznaczone jest na wsparcie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii. Wsparcie otrzymują także działania na rzecz różnorodności biologicznej i ekosystemów. W ich ramach uzyskać można wsparcie finansowe na kolektory słoneczne, układy fotowoltaiczne, instalacje do wykorzystania biogazu, pompy ciepła itp. Dofinansowanie projektu może wynieść od 170 tys. do 3 mln, a jego poziom do 80% kosztów w zależności od poziomu ograniczenia emisji CO₂. Każdy z obszarów ma swojego operatora, który specjalizuje się w danej dziedzinie, np. w przypadku dofinansowań na działania ekologiczne jest to Ministerstwo Środowiska we współpracy z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej [6, 7].

Kolejnym programem proekologicznym jest Szwajcarsko-Polski Program Współpracy. Jest to kolejna możliwość wsparcia finansowego dla projektów związanych z ekologią. W ramach tego programu Polska otrzyma około 500 tys. franków szwajcarskich na ochronę środowiska oraz profilaktykę zdrowotną, współpracę naukową, poprawę infrastruktury transportowej i wsparcie społeczności lokalnych. Realizacja programu potrwa do połowy 2017 roku. Obszary w ramach współpracy najbardziej wpływające na ekologię są: odbudowa, remont, przebudowa i rozbudowa podstawowej infrastruktury i poprawa stanu środowiska, bioróżnorodność i ochrona ekosystemów oraz wsparcie transgranicznych inicjatyw środowiskowych. W pierwszym obszarze jako cele wyznaczone zostały: poprawa usług z zakresu infrastruktury miejskiej, zwiększenie efektywności energetycznej i redukcja emisji oraz poprawa zarządzania, bezpieczeństwa, wydajności i niezawodności systemów transportowych. W zależności od obszaru można uzyskać dofinansowanie do 85% całkowitych kosztów projektu lub 90% z uwagi na to jaki podmiot oraz w jakiej formie pokrywa pozostałą część kosztów projektu [6].

PODSUMOWANIE

W ostatnim czasie wznoszone jest co raz więcej budynków o wysokim standardzie energetycznym oraz montowane są proekologiczne systemy i instalacje pozwalające na odzysk energii lub wykorzystywanie energii ze źródeł odnawialnych. Różnorodność dopłat i pożyczek możliwych do uzyskania zarówno z funduszy krajowych, jak i zagranicznych pozwala osobom fizycznym, przedsiębiorstwom i organizacjom państwowym uzyskać pomoc finansową. Dofinansowanie proekologicznych nowoczesnych rozwiązań, tj. wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych czy wykonanie termomodernizacji, zachęca inwestorów do stosowania tych rozwiązań i przynosi wymierne korzyści finansowe.

LITERATURA

- [1] Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Przewodnik po programach priorytetowych NFOŚiGW 2015-2020, 2014.
- [2] Bank Ochrony Środowiska - bosbank.pl.
- [3] AT GROUP S.A. - niskaemisja.pl.
- [4] Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 2014.
- [5] Bank Gospodarstwa Krajowego - bgk.pl.
- [6] Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju - mir.gov.pl.
- [7] Fundusze nie tylko z unii - Wsparcie z Islandii, Liechtensteinu i Norwegii, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Departament Programów Pomocowych I Pomocy Technicznej, 2011.

FINANCING PRINCIPLES OF PROECOLOGICAL PROJECTS

This paper discusses types of grants they can obtain individuals, companies and public organizations to invest in proecological technologies. Subsidized can be projects based on renewable sources of energy and improves the energy performance of buildings. Presents the national funding, the European Union and other foreign sources.

Keywords: energy-efficient construction, financing investments